

NÄKÖPIIRISSÄ — I SYN FÄLTET

Finlands politiska liv som objekt för amerikansk forskning

Det kulturella utbytet mellan Finland och Förenta staterna — inte minst Fulbright-stipendierna — har fört till Finland åtskilliga amerikanska forskare med intresse för Finlands politiska liv. Det finns nu i Förenta staterna en aktiv grupp statsvetare och historiker, många av dem av finländsk härkomst med goda kunskaper i finska och svenska, som bedriver forskning och publicerar studier på detta område. Utanför Finland torde Förenta staterna vara det enda land, där sådan forskning förekommer i större skala.

Några amerikanska undersökningar, i synnerhet sådana som kommit ut i bokform (C. Leonard Lundin, Anatole G. Mazour, C. Jay Smith, Jr. m.fl.), har väckt uppmärksamhet också i Finland. Överhuvud får man emellertid lätt det intrycket, att amerikanska arbeten inte har blivit särskilt kända hos oss. Ofta har de amerikanska forskarnas bemödanden visserligen burit frukt endast i maskinskrivna avhandlingar (Arvi Korhonen har i sin bok »Barbarossa-suunnitelma ja Suomi» hänvisat bl.a. till ett par amerikanska maskinskrivna studier). Ätminstone några sådana avhandlingar har anskaffats till Finland som mikrofilmkopior, men i vissa fall kunde man säkert överväga tryckning i Finland av arbeten, för vilka det är svårt att finna förläggare i Förenta staterna (veterligen är ett sådant publiceringsprojekt aktuellt i fråga om Kalevi Holstis avhandling).

Den senaste tiden har några amerikanska tidskrifter allt oftare börjat innehålla artiklar om Finlands politiska liv. En bifogad förteckning, som ingalunda gör anspråk på att vara fullständig, uppräknar ett antal artiklar av amerikanska författare, som publicerats under 1950- och 1960-talen. Från förteckningen har medvetet bortlämnats artiklar av icke-amerikanska författare i amerikanska publikationer samt åtskilliga artiklar, som mera utpräglat tillhör kategorin dagspolitiska krönikor. En av artiklarna har publicerats i en brittisk tidskrift (Parliamentary Affairs).

En intressant iakttagelse är att så många av dessa artiklar har publicerats i två tidskrifter: The American Slavic and East European Review (numera Slavic Review) och Journal of Central European Affairs. Den förstnämnda tidskriftens motivkrets är hela det slaviska kulturområdet — dess politik, kultur, historia, i viss mån även dess språk. Denna avgränsning har emellertid gjorts så generöst, att bl.a. Finland som ligger invid det slaviska kulturområdet också har tagits med. Den andra tidskriften sysslar huvudsakligen med alla de europeiska staters historia, vilka gränsar till Ryssland.

Vi är mera vana att tänka oss Finland i första hand som en del av Norden också i statsvetenskapliga sammanhang. Finland har helt naturligt infogats i studier rörande de nordiska ländernas författningshistoria, förvaltningsapparat, politiska partier o.dyl. (t.ex. Göran von Bonsdorff, Nils Herlitz, Fredrik Lagerroth; jfr också översikterna av Jan-Magnus Jansson samt Stein Rokkan och Henry Valen i »Politische Forschung 1960»). De flesta amerikanska forskare har emellertid intresserat sig mest för Finlands politiska historia och Finlands utrikespolitik, varvid förhållandet till Ryssland och Sovjetunionen naturligtvis är av central betydelse.

I en nyutkommen bok av den amerikanske forskaren Marvin Rintala (»Three Generations: The Extreme Right Wing in Finnish Politics», Bloomington 1962) konstateras inledningsvis, att »finländsk politik är östeuropeisk snarare än nordeuropeisk». Denna formulering är visserligen ensidigt tillspetsad, men en historiker kan naturligtvis leta fram åtskilliga drag i Finlands historia under 1900-talet, som har sina paralleller snarare i Östeuropa än i Norden, t.ex. jordbrukarpartiernas framträdande ställning och förekomsten av auktoritära politiska rörelser (med hänvisning till sådana paralleller har t.ex. C. E. Black också inlemmat Finland i kapitalet om Östeuropa i Taylor Cole, ed.: »European Political Systems», New York 1953).

Många andra skäl kan naturligtvis ha bidragit till att Finland i Förenta staterna ofta studeras i östeuropeiska sammanhang. Den relativt obetydliga uppmärksamhet som i Finland har ägnats dessa studier kanske också beror på att man hos oss inte har dragit alla de praktiska slutsatserna av inriktningen hos den amerikanska finlandsforskningen. Prenumererar t.ex. våra bibliotek i tillräcklig utsträckning på de amerikanska tidskrifter, som det här är fråga om? De två tidigare speciellt utpekade tidskrifterna innehåller regelbundet recensioner av i Finland publicerad historisk och samhällsvetenskaplig litteratur, vilket borde vara ytterligare ett skäl för att följa med dem i vårt land.

Klaus Törnudd

Förteckning över amerikanska artiklar

Albin T. Anderson: Origins of the Winter War: A Study of Russo-Finnish Diplomacy. World Politics, January 1954.

Kent Forster: Finland's Policy in the United Nations and the Paasikivi Line. Journal of Central European Affairs, January 1962.

John H. Hodgson: Finland's Position in the Russian Empire, 1905—1910. Journal of Central European Affairs, July 1960.

John H. Hodgson: The Paasikivi Line. The American Slavic and East European Review, April 1959.

David C. Knapp & Abraham Yeselson: Finland's Manager Plan. National Civic Review, February 1961.

Hans Peter Krosby: The Communist Power Bid in Finland in 1948. Political Science Quarterly, June 1960.

Allan A. Kuusisto: The Paasikivi Line in Finland's Foreign Policy. The Western Political Quarterly, March 1959.

Allan A. Kuusisto: Parliamentary Crises and Presidial Governments in Finland. Parliamentary Affairs, Summer 1958.

F. Ray Marshall: Communism in Finland. Journal of Central European Affairs, January 1960.

F. Ray Marshall: Labor, Politics and Economics in Finland. The Southwestern Social Science Quarterly, June 1959.

Marvin Rintala: The Politics of Gustaf Mannerheim. Journal of Central European Affairs, April 1961.

Marvin Rintala: The Problem of Generations in Finnish Communism. The American Slavic and East European Review, April 1958.

Marvin Rintala: Väinö Tanner in Finnish Politics. The American Slavic and East European Review, February 1961.

C. Jay Smith, Jr.: Russia and the Origins of the Finnish Civil War of 1918. The American Slavic and East European Review, December 1955.

John H. Wuorinen: Finland and the USSR — 1945—1961. Journal of International Affairs, No 1, 1962.

John H. Wuorinen: Finland Stands Guard. Foreign Affairs, July 1954.